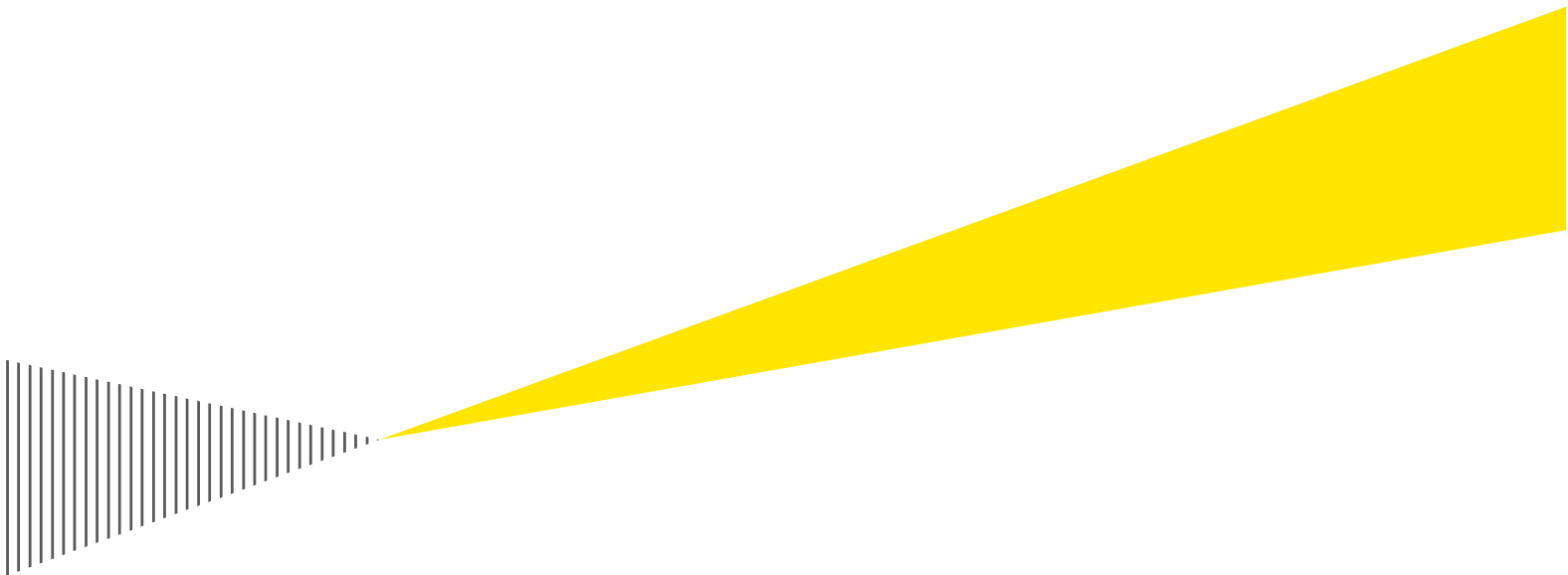

Laholms kommun

Granskning av kommunstyrelsens
uppsiktsplikt

Building a better
working world

Innehåll

1. Sammanfattning.....	2
2. Inledning.....	3
2.1. Bakgrund	3
2.2. Syfte och revisionsfrågor	3
2.3. Genomförande.....	3
2.4. Revisionskriterier	4
3. Iakttagelser.....	7
3.1. Strategi och genomförande av kommunstyrelsens uppsikt	7
3.2. Kommunstyrelsens uppsikt	7
4. Bedömning.....	16
Bilaga 1: Källförteckning	18

1. Sammanfattning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Laholms kommun granskat om kommunstyrelsen på ett ändamålsenligt sätt utövar sin uppsikt över nämnders, bolags och samverkansnämnders verksamhet.

Vår sammanfattade bedömning är att kommunstyrelsen är på rätt väg men att arbetet med uppsikten med fördel kan formaliseras och fastställas. Bedömningen grundar sig på att finns fastställda processer för återrapportering avseende nämnder men att detsamma saknas för bolag och samverkansnämnder. Vi bedömer att kommunstyrelsen genom det nya arbetssättet för uppsikten som infördes i början av 2020 på ett positivt sätt stärkt kommunstyrelsens uppsikt. Vi noterar att det införts ett stående ärende på kommunstyrelsens sammanträde för informationsdelning inom ramen för uppsikten.

Vad gäller inkomna handlingar som behandlas under punkten anmälningar anser vi att förfarandet behöver förtydligas. Vi bedömer att det är en brist att information avseende vilka handlingar kommunstyrelsen tar del av utifrån förteckningen av inkomna ärenden inte tydligt framgår. Detta medför även en risk att väsentlig information inte behandlas på korrekt sätt av kommunstyrelsen.

Vi har bland annat gjort följande iakttagelser:

- ▶ Ett nytt arbetssätt för uppsikt har införts under 2020. Bevakningsgrupper bestående av kommunstyrelsens ledamöter har fått i uppdrag att följa en nämnd vardera för kommunstyrelsens räkning. Det har inte tagits fram och fastställts något dokument av kommunstyrelsen som beskriver hur uppsikten ska bedrivas.
- ▶ Av punkten anmälningar på sammanträdesprotokollen framgår att kommunstyrelsen tar del av beslut och dokument som inkommit sedan förra sammanträdet. Det är inte möjligt att följa upp vilka underlag som kommunstyrelsen tar del av utifrån förteckningen över anmälningar.
- ▶ Utöver ekonomisk uppföljning och måluppfyllelse i samband med de uppföljningar som görs under året tar inte kommunfullmäktige del av någon uppföljning av kommunstyrelsens uppsikt.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- ▶ formalisera arbetssättet genom att dokumentera och fastställa,
- ▶ säkerställa att kommunstyrelsen tar del av väsentlig information som hanteras inom ramen för anmälningar, samt
- ▶ se över möjligheten att rapportera utfallet av uppsikten till kommunfullmäktige på ett formaliserat sätt.
- ▶ förbättra uppsikten över samverkansnämnderna och Laholmsbuktens VA.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Enligt kommunallagen 6 kap ska kommunstyrelsen leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över nämndernas och gemensamma nämnders verksamheter. Styrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i kommunalförbund där kommunen är medlem eller i kommunala bolag. Styrelsen ska uppmärksamt följa de frågor som kan ha inverkan på kommunens ekonomiska ställning och hos fullmäktige göra de framställningar som behövs. Styrelsen får från övriga nämnder och beredningar begära in de upplysningar som de behöver för att fullgöra sitt uppdrag.

Med styrelsens ledande ställning följer att den har till uppgift att skaffa sig överblick över hela kommunförvaltningen. Det åligger styrelsen särskilt att bereda och yttra sig i ärenden som ska handläggas av kommunfullmäktige, ha hand om den ekonomiska förvaltningen, verkställa fullmäktiges beslut och i övrigt fullgöra de uppdrag som fullmäktige har lämnat över till styrelsen.

Uppsikten är ett medel för att kommunstyrelsen på ett effektivt sätt ska kunna leda och samordna hela den kommunala verksamheten. Ett syfte är att övervaka att nämnders och kommunalförbunds verksamhet bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, att lagar och förordningar följs och att medlen används effektivt.

De förtroendevalda revisorerna har mot bakgrund av sin risk- och väsentlighetsanalys bedömt det vara angeläget att granska om kommunstyrelsens uppsiktsplikt är ändamålsenlig.

2.2. Syfte och revisionsfrågor

Granskningens övergripande syfte har varit att bedöma om kommunstyrelsen på ett ändamålsenligt sätt utövar sin uppsikt över nämnders, bolags och samverkansnämnders verksamhet.

I granskningen ska följande revisionsfrågor besvaras:

- ▶ Har kommunstyrelsen antagit någon strategi för genomförandet av sin uppsiktsplikt gentemot övriga nämnder, bolag och samverkansnämnder?
- ▶ Säkerställer kommunstyrelsen att hela kommunstyrelsen ges möjlighet att bedriva sin uppsikt?
- ▶ Finns det någon dokumentation som beskriver hur kommunstyrelsen ska agera om de under uppsikten upptäcker företeelser som kan ha negativ inverkan på kommunen?
- ▶ Rapporterar kommunstyrelsen vidare till kommunfullmäktige avseende utfallet av uppsikten?

2.3. Genomförande

Granskningen grundas på intervjuer, dokumentstudier samt en enkätundersökning. Intervjuer hölls med kommunstyrelsens presidium, kommundirektören, ekonomichefen och kanslichefen. Enkäten skickades ut till kommunstyrelsens ledamöter. Totalt svarade 16 av 18 ledamöter, vilket medför en svarsfrekvens om 88 procent. Av svarande utgjorde 19 procent kommunstyrelsens presidium, 31 procent utgjorde ordinarie och 50 procent utgjorde ersättare.

Inom ramen för granskningen har vi också genomfört en protokollsgranskning som innefattar kommunstyrelsens samtliga sammanträdesprotokoll för år 2020, samt januari och februari

2021. I det första skedet av protokollsgranskningen kategoriserades samtliga protokollspunkter utifrån fyra kategorier:

- ▶ Uppföljningar enligt beslutade styrdokument såsom intern kontroll och ekonomisk redovisning
- ▶ Ärenden som kommunstyrelsen behandlar och ska behandlas av kommunfullmäktige
- ▶ Ärenden som ska beslutas av kommunstyrelsen
- ▶ Ärenden som avser kommunstyrelsens egna uppdrag

Av dessa punkter följde en uppdelning utifrån huruvida de avsåg en nämnd, ett bolag eller en samverkansnämnd. Granskningen har tagit hänsyn till Laholms kommuns nya förvaltningsorganisation. Den nya organisationen innebär att delar av kommunstyrelsens tidigare ansvarområden har flyttats över till den nya samhällsbyggnadsnämnden vilket ger kommunstyrelsen en utökad uppsiktsplikt.

2.4. Revisionskriterier

2.4.1. Kommunallagen (2017:725)

Enligt 6 kap. 1 § ska styrelsen ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet. Styrelsen ska även ha uppsikt över sådan avtalssamverkan som sker enligt 9 kap. 37 § eller enligt annan lag eller författning. Styrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i sådana juridiska personer som avses i 10 kap. 2–6 §§ och sådana kommunalförbund som kommunen eller landstinget är medlem i.

Enligt 6 kap. 9 § ska styrelsen i årliga beslut för varje sådant aktiebolag som avses i 10 kap. 2 § pröva om den verksamhet som bolaget har bedrivit under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om styrelsen finner att så inte är fallet, ska den lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder. Enligt 6 kap. 10 § Styrelsen ska vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de krav som anges i 10 kap. 3-5 §§ är uppfyllda i fråga om sådana aktiebolag som avses i de bestämmelserna.

2.4.2. Reglemente för kommunstyrelsen

Enligt reglementets 3 § ska kommunstyrelsen kontinuerligt följa verksamheten i övriga nämnder och utöva uppsikt över nämndernas och gemensamma nämndernas beslut. Kommunstyrelsen ska, enligt reglementets 4 §, ha fortlöpande uppsikt över verksamheten i de företag som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i, främst vad gäller ändamål, ekonomi och efterlevnad av uppställda direktiv men också i avseende på övriga förhållanden av betydelse för kommunen.

Vidare ska kommunstyrelsen, enligt 9 §, övervaka att av fullmäktige fastställda kvalitetskrav, mål, riktlinjer och program för verksamheten samt ekonomi följs upp i nämnderna. Kommunstyrelsen ska även inom ramen för sin uppsiktsplikt övervaka att verksamheter som bedrivs av privata utförare kontrolleras och följs upp i enlighet med lag, avtal och av fullmäktige fastställda program och direktiv.

2.4.3. Riktlinjer för ekonomi- och verksamhetsstyrning¹

Riktlinjerna beskriver Laholms kommuns styrmodell och gäller för hela kommunen. I de avsnitt som behandlar frågor avseende hur uppföljning ska gå till, specificeras nämnder, medan bolag inte omnämns.

Uppföljning av kvalitet sker genom att nämnden följer upp och redovisar beslutade kvalitetsnivåer i kvalitetsdeklarationer i samband med årsredovisningar.

Helårsprognoser och delårsrapport

Uppföljning sker, enligt kommunens riktlinjer för ekonomi- och verksamhetsstyrning, genom att respektive nämnd lämnar två uppföljningar med prognos för helårsutfallet till kommunstyrelsen. Uppföljningarna ska utgå från ekonomi, verksamhet, kvalitet och mål den 30 april samt den 31 augusti. Uppföljning av kvalitet och mål utifrån kvalitetsdeklarationer, kommunplan, nämndplan och verksamhetsplan sker vid helårsprognosen. Utvärdering av måluppfyllelse och efterlevnad av kvalitetsdeklarationer görs med hjälp av nyckeltal. Jämförelse ska göras med tidigare år för att därmed beskriva kostnadsutveckling för olika verksamhetsområden. Berörda nämnder ska också lämna en prognos på kostnadseffekter på helår av bedömda volymförändringar i förhållande till föregående år. I det fall en nämnd i samband med budgetuppföljningar bedömer att budgetunderskott kommer att uppstå och detta inte är relaterat till volymökningar eller i anspråkstagande av resultatfond ska nämnden samtidigt redovisa en åtgärdsplan på hur det befarade underskottet ska förhindras eller åtminstone begränsas. I åtgärdsplanen ska bland annat framgå beskrivning av åtgärder och beslut, konsekvenser för invånare, verksamhet och personal. Uppstår det inom nämnd ett väsentligt negativt resultat mellan ordinarie uppföljningar ska detta omedelbart meddelas kommunstyrelsen och även då med förslag på åtgärder för att begränsa det negativa resultatet.

Kommunstyrelsen ska även följa upp verksamhetens resultat genom delårsrapport per den 31 augusti varje år. Till skillnad från prognoser ska denna inte innehålla bedömningar eller osäkra inslag utan endast de faktiska resultaten i verksamheterna.

Årsredovisning och bokslut

Kommunstyrelsen ska upprätta förslag till årsredovisning. Det sker genom att kommunstyrelsen sammanställer de olika nämndernas uppdragsredovisningar. Varje nämnd ska redovisa samtliga uppdrag som kommunfullmäktiga riktat till den under det föregående året och hur uppdragen har verkställts. Om uppdraget är klart räcker det att ange att det är verkställt. Om uppdraget inte är verkställt ska nämnden ange hur det hanteras och när det kommer att vara verkställt. Samtidigt ska nämnden redovisa alla uppdrag från fullmäktige från tidigare år som ännu inte verkställts.

Övrig rapportering

Utöver de ovan beskrivna uppföljningarna och rapporterna kan följande rapportering till kommunstyrelsen förekomma i syfte att månadsvis följa kommunens ekonomi och verksamhet:

- ▶ Uppföljning och utvärdering av vissa verksamhetsområden efter särskilda direktiv
- ▶ Ekonomisk och finansiell rapportering

---

¹ Antagen av kommunfullmäktige den 24 februari år 2019. Gäller från och med den 1 mars år 2019 tillsvidare.

- ▶ Personalekonomisk redovisning

Varje nämnd bestämmer med hänsyn till de egna förutsättningarna om innehåll, utformning och tidsintervall för den egna uppföljningen och rapporteringen.

3. lakttagelser

3.1. Strategi och genomförande av kommunstyrelsens uppsikt

Kommunstyrelsen beslutade den 17 mars 2020 att ge ledamöter och ersättare i kommunstyrelsen i uppdrag att följa en nämnd för kommunstyrelsen räkning. Detta i syfte att göra hela kommunstyrelsen delaktig i uppsikten över nämnderna. Grupper av ledamöter och ersättare utsågs att följa barn- och utvecklingsnämnden, kultur- och utvecklingsnämnden, miljö- och byggnadsnämnden samt socialnämnden. Vidare anges att kommunråden uppdras att följa de kommunala bolagen och samverkansnämnderna. Kommunstyrelsen beslutade att prova det förnyade arbetssättet under 2020 och att det skulle följas upp på kommunstyrelsens sammanträde i december 2020. Inom ramen för det nya arbetssättet bjöds nämnderna, representerade av nämndsordförande och verksamhetschef, in till kommunstyrelsens sammanträde under 2020. Respektive bevakningsgrupp ansvarade för att förbereda frågor till sin nämnd. Representanterna från nämnden gavs utöver att svara på frågor möjlighet att redogöra för pågående projekt och utmaningar inom verksamheten. Ur protokollen från kommunstyrelsens sammanträden 2020 kan vi utläsa att samtliga nämnder har medverkat på ett kommunstyrelsenssammanträde vardera.

Vid januarimötet 2021 under punkten informationsärenden diskuterades arbetssättet och ledamöterna uppdrogs att inkomma med synpunkter till kommunsekreteraren som därefter behandlades under ledningsutskottets sammanträde den 2 februari 2021. Kommunstyrelsen fattade den 9 februari 2021 beslut om ett förtydligande av fördelningen av nämnder, bolag och samverkansnämnder mellan kommunråden, där de enskilda kommunråden tilldelades specifika nämnder och bolag att ha uppsikt över. Förslaget innebar också att de grupper som utsetts vid tidigare beslut fortsatt bevakar tilldelad nämnd samt att införa en stående punkt på kommunstyrelsens dagordning för uppsiktplikten. Kommunstyrelsen beslutade också att utvärdera arbetssättet efter halvårsskiftet 2021.

Av enkätresultatet framgår att 69 procent av de svarande ledamöterna har tagit del av en strategi för kommunstyrelsens uppsikt medan 31 procent uppger att de inte har tagit del av någon sådan men ser ett behov för att det ska finnas en strategi. Vid intervju uppger kommunstyrelsens presidium att ledamöter har givits möjlighet att uttala sig om det förnyade arbetssättet och uttrycker därför förvåning över enkätresultatet.

3.2. Kommunstyrelsens uppsikt

I avsnitten nedan redovisas resultat av protokollgranskning och enkäten uppdelat för uppsikten över nämnderna, bolagen och samverkansnämnderna.

3.2.1. Nämnderna

Tabellen nedan visar antalet ärenden som kommunstyrelsen har tagit del vad gäller nämnderna.

Jan 2020 – Feb 2021	Ärenden som KS beslutar om	Ärenden som KS behandlar som därefter ska beslutas av KF
2020-01-14		1
2020-02-11		1
2020-03-17	1	3
2020-03-31		1
2020-04-16	2	4
2020-04-22		1
2020-05-12		2
2020-06-09	3	3

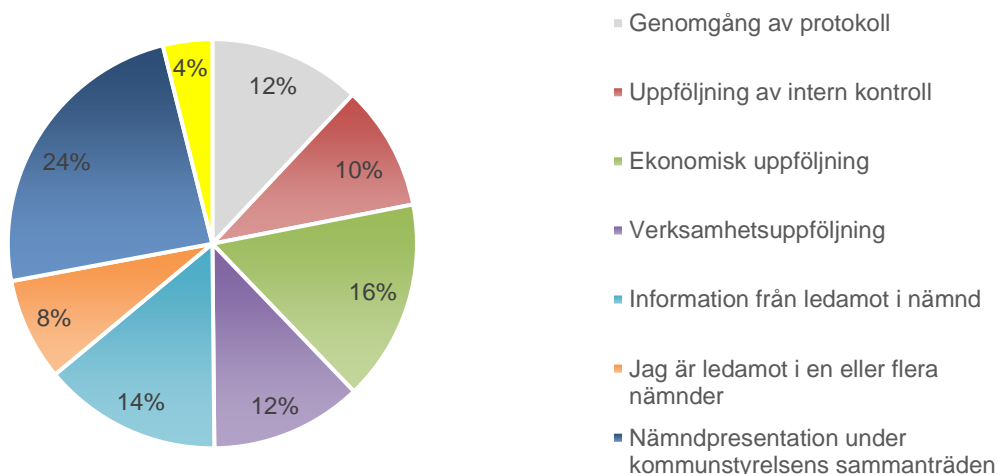
2020-08-11	1	
2020-09-15	1	
2020-10-13	2	2
2020-11-10	1	11
2020-12-08	1	
2021-01-12	1	2
2021-02-09	2	3
Totalt	15	34

Av granskade sammanträdesprotokoll framgår att kommunstyrelsen i 34 ärenden som rör nämnderna har lämnat förslag om beslut till kommunfullmäktige. Exempelvis har dessa behandlat justering av taxa avseende nämndernas verksamheter, revidering av reglemente för internkontroll samt nämndplan med budget och ekonomisk plan för 2022–2023. Kommunstyrelsen har också tagit del av budgetuppföljning 1 och 2 för samtliga nämnder. Av underlaget som vi har tagit del av framgår att uppföljningarna sammantaget innehåller prognos av ekonomiskt utfall, uppföljning av verksamheten, investeringar, nämndredovisning, uppföljning av kommunfullmäktiges uppdrag, nyckeltal, kvalitetsuppföljning samt uppföljning av privata utförare.

Kommunstyrelsen har vad gäller nämnder behandlat 15 ärenden. Av de 15 ärenden avser sex ärenden kommunstyrelsens förnyade arbetsrätt för uppsiktsplikt som beskrivs i avsnitt 3.1. Resterande 11 ärenden behandlar exempelvis kommunstyrelsens beslut om justering av nämndernas budgetramar utifrån organisationsbeslut av kommunfullmäktige. Vidare har kommunstyrelsen beslutat att anmoda socialnämnden att behandla ärendet kring Smedjebacken i en reviderad lokalbehovsplan.

Av diagrammet nedan ser vi resultatet av svaret på frågan hur kommunstyrelsen fullföljer sin uppsikt gentemot nämnderna.

På vilket/vilka sätt fullföljer kommunstyrelsen sin uppsikt gentemot nämnderna?

Diagrammet visar att majoriteten uppger att de fullföljer sin uppsikt genom nämndpresentation under kommunstyrelsens sammanträden. Vidare har 16 procent av de svarande uppgett att de fullgör sin uppsikt genom att ta del av ekonomisk uppföljning och 14 procent anser att de fullgör uppsikten genom information från ledamot i nämnd.

I diagrammet nedan redovisas ledamöternas svar på frågan om hur ofta de bedriver sin uppsikt gentemot nämnderna:

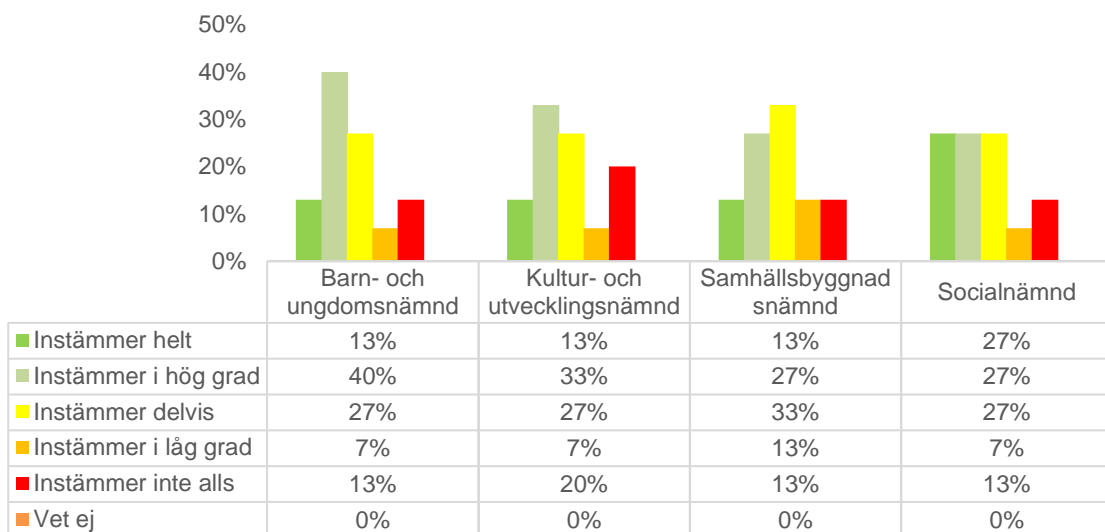
Hur ofta under verksamhetsåret bedriver kommunstyrelsen sin uppsikt gentemot nämnderna?

Av diagrammet framgår att de flesta uppger att de bedriver uppsikten några gånger per år. Vidare anser 40 procent att de bedriver sin uppsikt kontinuerligt. Av fritextsvar framkommer att en av ledamöterna anser att de får rapporter från nämnderna allt för sällan och önskar att ta del av rapporter från samtliga nämnder vid varje sammanträde.

I diagrammen nedan ser vi ledamöternas skattning över hur bra insyn de har i de olika nämndernas verksamhet:

"Jag har bra möjlighet till insyn i nämndernas verksamhet"

Av diagrammet framgår att de flesta anser att de har bättre insyn i socialnämndens verksamhet jämfört med övriga. Över hälften av de svarande (53 procent) instämmer även helt eller i hög grad att de har bra insyn i barn- och ungdomsnämndens verksamhet.

3.2.2. Bolagen

Tabellen nedan visar antalet ärenden som kommunstyrelsen har tagit del av vad gäller bolagen.

Jan 2020 – Feb 2021	Ärenden som KS beslutar om	Ärenden som KS behandlar som därefter ska beslutas av KF
2020-01-14		3
2020-02-11		
2020-03-17		1
2020-03-31		
2020-04-16	2	3
2020-04-22		
2020-05-12		

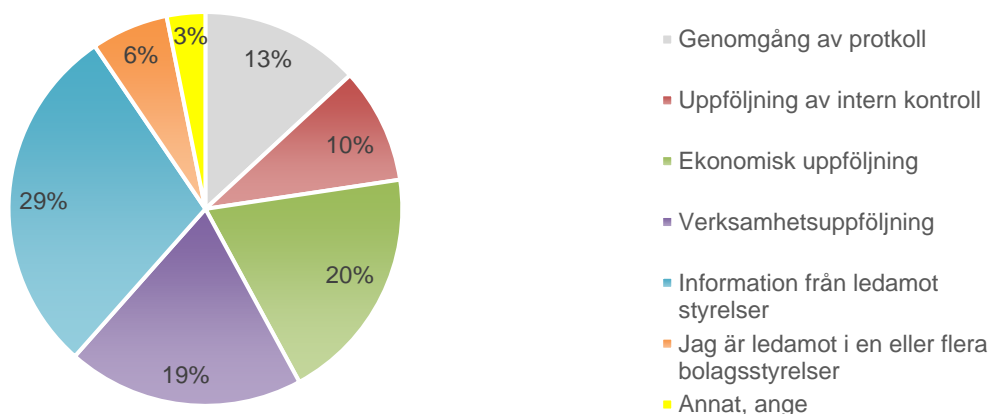
2020-06-09		2
2020-08-11		3
2020-09-15		1
2020-10-13		
2020-11-10		
2020-12-08		
2021-01-12		1
2021-02-09		
Totalt	2	14

Vad gäller bolagen har kommunstyrelsen tagit del av två ärenden som kommunstyrelsen har beslutat om. Dessa behandlar årlig prövning av kommunens hel- och delägda bolag 2020 samt ombudsinstruktion för årsstämma i Laholms AB. Av beslutsunderlaget för årlig prövning av hel- och delägda bolag framgår att kommunstyrelsen har tagit del av årsredovisning och revisionsberättelse avseende verksamheten 2019 för Laholms AB, Kommunfastigheter i Laholm AB och Fastighets AB Klarabäck².

Kommunstyrelsen har i 14 ärenden som rör kommunens bolag lämnat förslag om beslut till kommunfullmäktige. Ärenden har till exempel behandlat VA-taxa och utökat verksamhetsområden för Laholmsbuktens VA AB. Av protokollsgranskningen framgår också att Laholms AB och Kommunfastigheter i Laholm AB omnämns i budgetuppföljning 1 och 2. Till ärendena finns beslutsunderlagen Budgetuppföljning 1 och Budgetuppföljning 2. Av förteckningen av inkomna underlag, som vi har tagit del av, finns inte specifika underlag avseende budgetuppföljning 1 och 2 för bolagen.

Av enkätresultatet framgår att de flesta ledamöter anser att kommunstyrelsen fullföljer sin uppsikt gentemot bolagen genom information från ledamot i styrelser. Ekonomisk uppföljning och verksamhetsuppföljning utgör även en stor del av hur svarande anser att kommunstyrelsen fullföljer sin uppsikt, enligt diagrammet nedan:

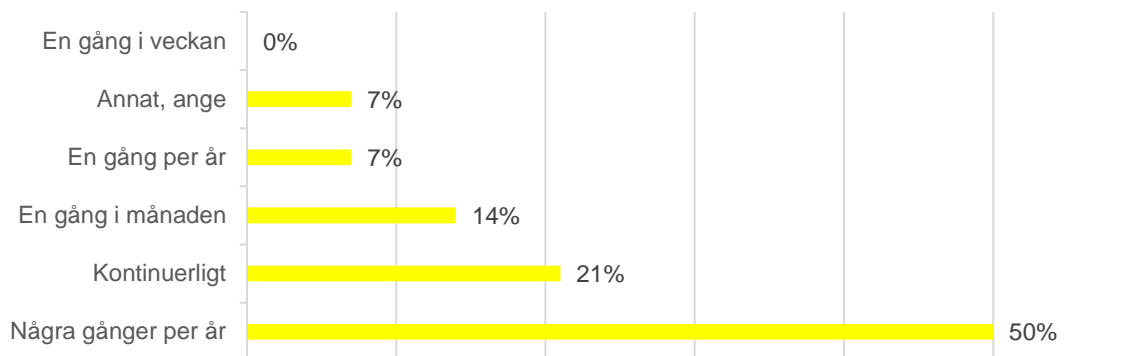
På vilket/vilka sätt fullföljer kommunstyrelsen uppsikt gentemot bolagen?

Diagrammet nedan redovisar ledamöternas svar på hur ofta kommunstyrelsen bedriver sin uppsikt gentemot bolagen:

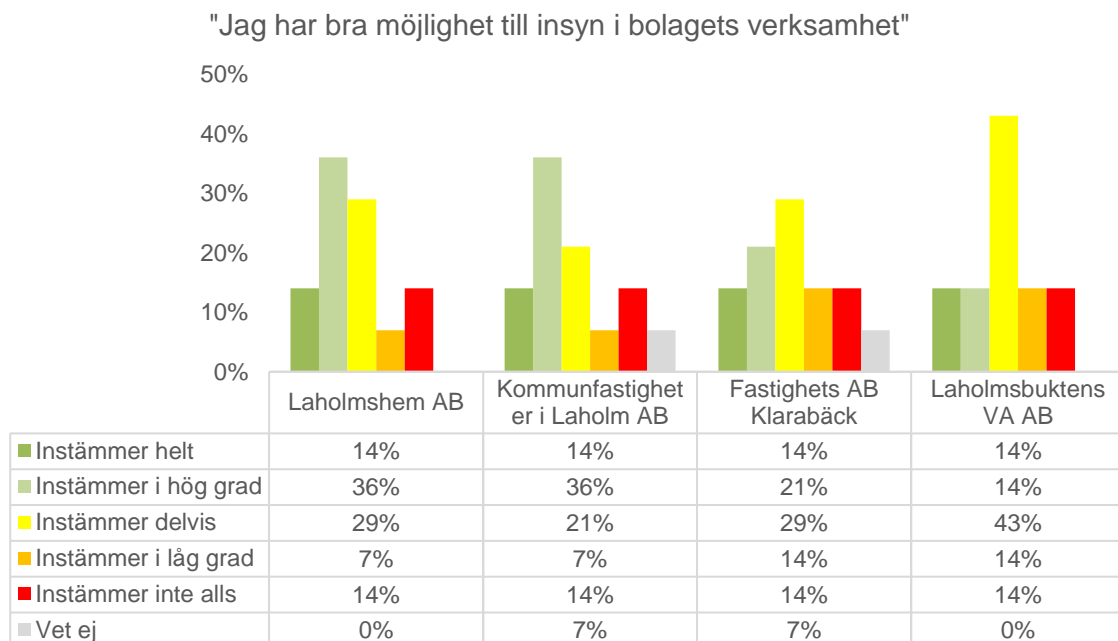
² Laholmsbuktens VA AB bildades i november 2019. Det gjordes ingen årlig prövning av bolaget 2020.

Hur ofta bedriver kommunstyrelsen sin uppsikt gentemot bolagen?

Majoriteten av ledamöterna svarar att kommunstyrelsen utövar sin uppsikt över bolagen några gånger per år, likt svaren för uppsikten över nämnderna. Dock anser 21 procent av de svarande att kommunstyrelsen bedriver sin uppsikt gentemot bolagen kontinuerligt, vilket är 19 procentenheter lägre än för nämnderna. Av fritextsvar framkommer att ersättare inte vet hur ofta uppsikten över bolagen bedrivs utifrån att det inte skrivs protokoll efter presidiummöte, ägardialog eller ordförandeträffar.

Nedan redovisas enkätresultatet avseende ledamöternas upplevda insyn i de olika bolagens verksamhet:

Diagrammet visar att de flesta ledamöter upplever att de har bättre insyn i Laholmshem AB och Kommunfastigheter i Laholm AB än för övriga bolag. Över hälften (57 procent) har svarat att de endast delvis eller i låg grad har insyn i Laholmsbuktens VA AB. Vid jämförelse av hur ledamöterna har svarat avseende deras insyn i nämndernas verksamhet kan vi konstatera att de skattar sin insyn i bolagets verksamhet som nästan lika god som i nämndernas verksamheter, med undantag för Laholmsbuktens VA AB.

3.2.3. Samverkansnämnder

Tabellen nedan visar antalet ärenden som kommunstyrelsen har tagit del vad gäller samverkansnämnder.

Jan 2020 – Feb 2021	Ärenden som KS beslutar om	Ärenden som KS behandlar som därefter ska beslutas av KF
2020-01-14		1
2020-02-11		
2020-03-17		
2020-03-31		
2020-04-16		
2020-05-12		
2020-06-09		1
2020-08-11		
2020-09-15		
2020-10-13		
2020-11-10		
2020-12-08		
2021-01-12		
2021-02-09		1
Totalt		3

Kommunstyrelsen har behandlat och givit förslag om beslut till kommunfullmäktige i tre ärenden som avser samverkansnämnder. Dessa berör revidering av samverkansöverenskommelse mellan Laholms kommun och Region Hallands lokala nämnd i Laholm. En ny hemsjukvårdsöverenskommelse samt en förlängning av ersättningsmodell för hemsjukvård i Halland.

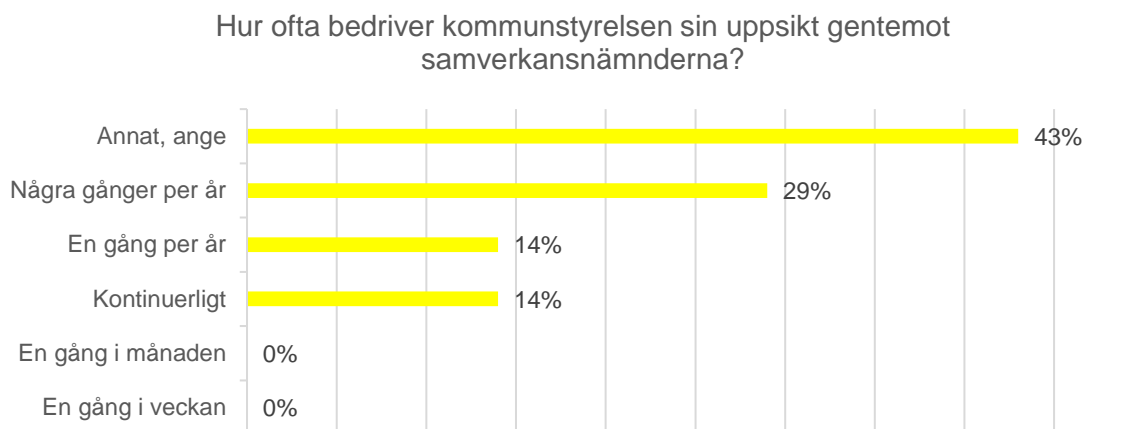
Nedan ser vi på vilket sätt ledamöterna anser att kommunstyrelsen fullföljer sin uppsikt gentemot samverkansnämnderna:

På vilket/vilka sätt fullföljer kommunstyrelsens uppsikt gentemot samverkansnämnderna?

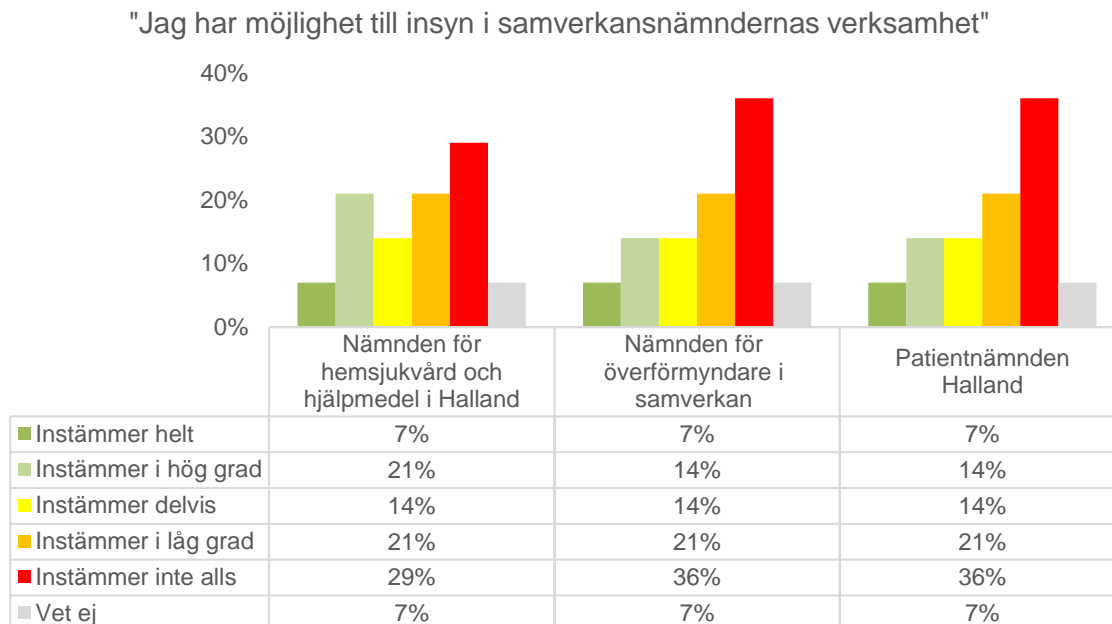
Enkätresultatet visar att hälften av de svarande anser att de fullgör sin uppsikt genom verksamhetsuppföljning. Vidare har 43 procent svarat annat på frågan. Av fritextsvaren framkommer att de flesta inte vet hur kommunstyrelsen fullföljer sin uppsiktsplikt gentemot samverkansnämnderna. En av ledamöterna har svarat att uppsikten över samverkansnämnderna är obefintlig. Det framkommer även i fritextsvaren att en av ledamöterna anser att det saknas tillräckligt intresse för verksamheterna i samverkansnämnderna hos kommunstyrelsen.

I diagrammet nedan redovisas ledamöternas svar på hur ofta kommunstyrelsen bedriver sin uppsikt gentemot samverkansnämnderna:

Diagrammet ovan visar att 29 procent har svarat att kommunstyrelsen bedriver sin uppsikt några gånger per år. En stor andel av de svarande (43 %) har svarat annat på frågan. Av fritextsvaren framgår att de flesta som svarat annat inte vet hur ofta kommunstyrelsen bedriver sin uppsikt gentemot samverkansnämnderna. En av ledamöterna har uppgett att kommunstyrelsen inte bedriver någon uppsikt över samverkansnämnderna.

Nedan redovisas ledamöternas svar på enkätfrågan avseende deras möjlighet till insyn i samverkansnämndernas verksamhet:

Vid jämförelse med ledamöternas svar avseende deras insyn i nämndernas och bolagens verksamhet kan vi konstatera att de svarande ledamöterna anser att de har sämre insyn i samverkansnämndernas verksamhet. Runt hälften av ledamöterna har svarat att de instämmer i låg grad eller inte alls på påståendet att de har möjlighet till insyn i samverkansnämndernas verksamheter. Det stämmer även överens med vår protokollgranskning som visar att kommunstyrelsen bedriver sin uppsikt över nämnder och bolag i större utsträckning än gällande samverkansnämnderna. Vid intervjuer beskrivs en liknande bild avseende uppsikten av samverkansnämnder.

3.2.4. Informationsärenden

För 13 av 15 sammanträdesprotokoll återkommer ärendena Anmälningar och Informationsärenden. Av ärendebeskrivningen för anmälningar framgår att kommunstyrelsen tar del av beslut och dokument som inkommit till kommunstyrelsen skriftligt sedan förra sammanträdet. Kommunstyrelsen ledamöter får inför sammanträdet ta del av en företeckning över samtliga ärenden som inkommit till kommunstyrelsen. Förteckningen bifogas med kallelsen till sammanträdet. Kommunstyrelsen och enskilda ledamöter har möjlighet att vid sammanträdet ställa frågor om underlagen eller begära ut dem. Det finns ingen sammanställning över vilka underlag som begärs ut eller frågas om vid sammanträdena. Det är inte heller möjligt att följa upp i efterhand vilka inkomna handlingar de tar del av.

För informationsärenden framgår av protokollen en översiktlig rubrik för ärendet samt vem som har delgivit informationen. Exempel på informationsärenden är; information av kommunchef, information från personal- och organisationsutskottet samt information om Region Hallands lokala nämnd i Laholm. Av intervjun med kommunstyrelsens presidium framkom att muntlig återkoppling inom ramen för uppsikten tidigare har återgetts under punkten informationsärende. Informationen har delgivits av ledamöter som även har uppdrag i olika nämnder, bolag och samverkansnämnder. Detta var innan det beslutades om en särskild punkt på dagordningen för kommunstyrelsens uppsiktsplikt.

3.2.5. Förutsättningar och förbättringar

Av svar på enkätfrågan gällande vilket stöd ledamöter får för att kunna bedriva uppsikt framgår att majoriteten (71 procent) svarat att kommunstyrelsens uppsiktsplikt lyfts upp under kommunstyrelsens sammanträden. Av de svarande har sju procent uppgett att de fått utbildning inom ramen för sin roll som ledamot i kommunstyrelsen och sju procent har svarat att de får stöd från kommunledningskontoret. De intervjuade uppger att behovet av att förse kommunstyrelsen med underlag ökar till följd av den nya förvaltningsorganisationen. Det framgår också att det finns en tradition av att information förmedlas muntligt och att det finns en diskussion om hur informationsgångarna kan formaliseras.

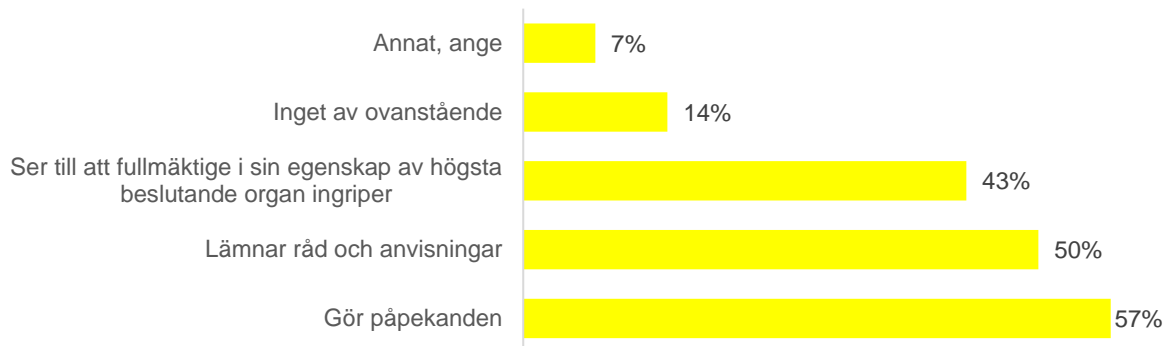
På enkätfrågan om ledamöterna anser att kommunstyrelsens uppsikt kan förbättras för att bli mer ändamålsenligt har 93 procent svarat ja. Av fritextsvar framkommer en del möjliga förbättringar:

- ▶ Frågor bör lämnas till nämnden i förväg för att få en bättre redovisning.
- ▶ Kommunstyrelsen bör gå igenom rapporter från nämnderna vid varje sammanträde. Nämnderna bör även rapportera mer kontinuerligt till kommunstyrelsen.
- ▶ Handlingarna till kommunstyrelsen borde förkortas för att minska mängden inläsning.
- ▶ Nämnderna bör förbättra sin information till kommunstyrelsen, då den ibland kommer för sent eller är bristfällig.

3.2.6. Avvikelse och rapportering till kommunfullmäktige

Diagrammet nedan visar ledamöternas svar på enkätfrågan om hur kommunstyrelsen agerar om företeelser som kan ha negativ inverkan på kommunen upptäcks under uppsikten.

Hur agerar kommunstyrelsen om företeelser som kan ha negativ inverkan på kommunen upptäcks under uppsikten?

Över hälften av de svarande ledamöterna har uppgett att kommunstyrelsen gör påpekanden vid upptäckt av företeelser. I övrigt har de flesta även svarat att kommunstyrelsen lämnar råd och anvisningar eller ser till att fullmäktige i sin egenskap av högsta beslutande organ ingriper. En av ledamöterna har i fritextsvar uppgett att kommunstyrelsen mörkar företeelser som upptäckts i samband med uppsikten. Vid intervju framkom att den ekonomiska uppföljningen är tydlig med hjälp av de anvisningar som lämnas till nämnder och för att det sträcker sig över ett budgetår. Detta underlättar möjligheten att följa upp, identifiera avvikelser och genomföra åtgärder. Medan möjligheten att genomföra åtgärder för att uppnå måluppfyllelsen kompliceras då målarbetet sträcker sig över hela mandatperioden.

I enkäten har 57 procent av de svarande ledamöterna i kommunstyrelsen uppgett att de rapporterar resultatet av sin uppsikt till fullmäktige, 21 procent har svarat nej på frågan och 21 procent har svarat vet ej. Granskningen visar att det inte sker någon samlad återsrapportering till kommunfullmäktige avseende kommunstyrelsens uppsikt. Den återsrapportering som kommunfullmäktige tar del av avser den under året fastställda ekonomiska uppföljningen och måluppfyllelsen främst vid årsbokslutet.

4. Bedömning

Vi bedömer att kommunstyrelsen genom det nya arbetssättet för uppsikten som infördes i början av 2020 på ett positivt sätt stärkt kommunstyrelsens uppsikt. Vi noterar att det införts ett stående ärende på kommunstyrelsens sammanträde för informationsdelning inom ramen för uppsikten. Vi bedömer dock att det vore fördelaktigt att formalisera arbetssättet ytterligare genom att ta fram ett dokument som beskriver hur uppsikten ska bedrivas som kommunstyrelsen fastställer.

Vad gäller nämnderna bedömer vi att tillräckliga åtgärder vidtagits för att säkerställa att hela kommunstyrelsen är delaktig i uppsikten. Granskningen visar att det finns fastställda riktlinjer för återrapportering av helårsprognoser och delårsrapport till kommunstyrelsen. Vi bedömer att denna rapportering innefattar relevanta delar såsom ekonomisk uppföljning, nyckeltal och uppföljning av kommunfullmäktiges uppdrag.

Vidare bedömer vi att uppsikten över de kommunala hel- och delägda bolagen kan utvecklas. Vi noterar att styrmodellen som beskrivs i riktlinjerna för ekonomi- och verksamhetsuppföljning gäller för hela kommunen. Mot bakgrund av det, bedömer vi att det är en brist att tillvägagångssättet för uppföljning av bolag inte uttrycks i riktlinjerna. Vi finner det positivt att ekonomisk uppföljning av Laholmshem AB och Kommunfastigheter AB behandlas i budgetuppföljningarna. Däremot bedömer vi att det vore fördelaktigt om beslutsunderlaget i protokollet förtydligades avseende vilken information kommunstyrelsen har tagit del av.

Vad gäller samverkansnämnderna bedömer vi att uppsikten är otillräcklig. Då granskningen visar att återrapportering avseende samverkansnämnder sker sällan, i olika omfattning och ofta muntligen gör vi bedömningen att uppsikten över samverkansnämnder kan utvecklas. Vi bedömer i detta avseende att kommunstyrelsen bör formalisera hur uppsikten över samverkansnämnder ska bedrivas.

Vad gäller inkomna handlingar som behandlas under punkten anmälningar anser vi att förfarandet behöver förtydligas. Vi bedömer att det är en brist att information avseende vilka handlingar kommunstyrelsen tar del av utifrån företeckningen av inkomna ärenden inte tydligt framgår. Detta medför även en risk att väsentlig information inte behandlas på korrekt sätt av kommunstyrelsen.

Sammantaget bedömer vi att kommunstyrelsen är på rätt väg men att arbetet med uppsikt med fördel kan formaliseras och fastställas. Vi grundar vår bedömning på att det finns fastställda processer för återrapportering avseende nämnder men att detsamma saknas för bolag och samverkansnämnder. Kommunstyrelsen skulle med fördel kunna vid en formalisering av uppsikten tydliggöra om uppsikten kan bedrivas i olik omfattning för nämnder, bolag och samverkansnämnder. Detta baserat på i vilken utsträckning risker identifieras i de olika verksamheterna.

Revisionsfrågor	Svar
Har kommunstyrelsen antagit någon strategi för genomförandet av sin uppsiktsplikt gentemot övriga nämnder, bolag och samverkansnämnder?	Ja, kommunstyrelsen har beslutat att inrätta bevakningsgrupper bestående av kommunstyrelsens ledamöter för att genomföra uppsikten över nämnder samt ett stående ärende på kommunstyrelsens sammanträden avseende uppsikt.
Säkerställer kommunstyrelsen att hela kommunstyrelsen ges möjlighet att bedriva sin uppsikt?	Delvis. Den nya rutinen för uppsikt möjliggör uppsikt för hela kommunstyrelsen. Av enkätresultaten framkommer att stöd och underlag för uppsikt över bolag och samverkansnämnder varierar.

<p>Finns det någon dokumentation som beskriver hur kommunstyrelsen ska agera om de under uppsikten upptäcker företeelser som kan ha negativ inverkan på kommunen?</p>	<p>Delvis, av riktlinjerna för ekonomi- och verksamhetsstyrning framgår vad nämnderna ska göra vid budgetavvikelser men vad gäller avvikelser för att uppnå målen är det inte lika tydligt.</p> <p>I enskilda ärenden kan vi se att kommunstyrelsen agerar vid företeelser som de bedömer kan inverka negativt för kommunen.</p>
<p>Rapporterar kommunstyrelsen vidare till kommunfullmäktige avseende utfallet av uppsikten?</p>	<p>Nej, det sker inte rapportering av utfallet av kommunstyrelsens uppsiktsplikt. Kommunfullmäktige tar del av ekonomisk uppföljning och måluppfyllelse i samband med de uppföljningar som görs under året.</p>

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- ▶ formalisera arbetssättet genom att dokumentera och fastställa,
- ▶ säkerställa att kommunstyrelsen tar del av väsentlig information som hanteras inom ramen för anmälningar, samt
- ▶ se över möjligheten att rapportera utfallet av uppsikten till kommunfullmäktige på ett formaliserat sätt.
- ▶ förbättra uppsikten över samverkansnämnderna och Laholmsbuktens VA.

Laholm den 15:e april 2021

Negin Nazari
EY

Imelda Bengmark

Nellie Hultman

Bilaga 1: Källförteckning

Intervjuade funktioner:

- ▶ Kommunstyrelsens presidium
- ▶ Kommunchef
- ▶ Ekonomichef
- ▶ Kanslichef

Dokument:

- ▶ Riktlinjer för ekonomi- och verksamhetsstyrning i Laholms kommun
- ▶ Kommunstyrelsens protokoll för år 2020 samt januari 2021
- ▶ Förteckningar över inkomna handlingar från nämnder, bolag och samverkansnämnder år 2020 samt fram till den 25 februari 2021
- ▶ Tillhörande underlag till de beslut och protokoll som har granskats